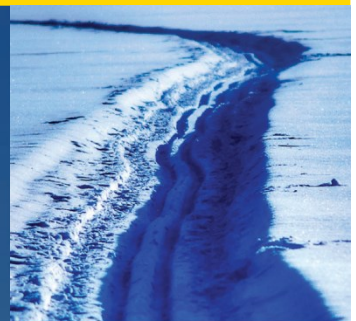

HOLE kommune

| Areal- og byggesaker

KOMMUNEPLAN FOR HOLE KOMMUNE 2018-2030

Planprogram

FORORD

Proessen med å rullere kommuneplanen for Hole kommune er i gang.

Planprogrammet setter rammene for arbeidet med kommuneplanen og er en «plan fra planen». Planprogrammet beskriver mål for planarbeidet, planprosessen, sentrale tema og problemstillinger, grunnlag for utredninger, samt nasjonale og regionale føringer for planarbeidet.

Kommuneplanens samfunnsdel tar for seg kommunen sin helhetlige planlegging og er det viktigste styringsdokumentet for kommunens folkevalgte og kommunens administrasjon. Gjennom målsettinger og strategier gis det føringer og retningslinjer på hvordan vi skal møte dagens og fremtidas utfordringer. De føringene og retningslinjene skal være med å styre kommunen i ønsket retning.

Kommuneplanens arealdel vil være arealpolitikkenes svar på målsettinger og prioriteringer i samfunnsdelen. Arealdelen skal ivareta den fysiske utviklingen og lage overordnede regler for arealdisponering, bruk av landskapet og utforming av hele kommunen.

Kommuneplanen skal ha et langsiktig perspektiv og skal særlig belyse hvordan imøtekomme de største utfordringene Hole-samfunnet står ovenfor. Planen har som formål å skape et godt samfunn som er bærekraftig til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
INNHOLDSFORTEGNELSE	3
1 INNLEDNING	4
1.1 FORMÅLET MED PLANEN	4
1.2 BAKGRUNN OG FORANKRING	4
1.3 HVA ER EN KOMMUNEPLAN?	4
2 RAMMER OG FØRINGER FOR PLANARBEIDET	5
2.1 RETTSLIG GRUNNLAG	5
2.2 KOMMUNAL PLANSTRATEGI	5
2.2.1 <i>Kommuneplanens samfunnsdel</i>	5
2.2.2 <i>Kommuneplanens arealdel - langsiktig arealstrategi 2018-2030</i>	6
2.3 NASJONALE OG REGIONALE FØRINGER	6
3 UTFORDRINGSBILDE I HOLE KOMMUNE	7
4 VISJON	10
5 SAMFUNNSDELEN	11
5.1 TEMA OG UTFORDRINGER	11
5.2 SATSNINGSOMRÅDER I SAMFUNNSDELEN	11
5.2.1 <i>Natur og miljø</i>	11
5.2.2 <i>Folkehelse og livsløp</i>	11
5.2.3 <i>Vekst og utbygging</i>	12
6 AREALDELEN	13
6.1 TEMA OG UTFORDRINGER	13
6.2 SATSNINGSOMRÅDER I KOMMUNEPLANENS AREALDEL	13
7 KONSEKVENsutREDNINGER	16
7.1 METODE	16
7.2 UTREDNINGSTEMA	16
8 PLANPROSESS OG ORGANISERING	17
8.1 POLITISK ORGANISERING	17
8.2 ADMINISTRATIV ORGANISERING	17
9 MEDVIRKNING OG INFORMASJON	17
10 INNSPILL TIL AREALDELEN	18
10.1 KRAV TIL DOKUMENTASJON FRA FORSLAGSSTILLERE	18
10.2 BEHANDLING AV INNSPILL TIL AREALDELEN	20
11 FRAMDRIFTSPLAN	21
11.1 FRAMDRIFTSPLAN SAMFUNNSDELEN OG AREALDELEN	21
VEDLEGG	22

1 INNLEDNING

1.1 Formålet med planen

Kommuneplanen er Hole kommunes overordnede styringsdokument for å skape en ønsket samfunnsutvikling i Hole. Den er et redskap for hvordan kommunen skal møte nye og endrede utfordringer og muligheter i et langsiktig perspektiv.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens arealdel viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

1.2 Bakgrunn og forankring

Kommunal planstrategi 2016 – 2020, vedtatt av kommunestyret i Hole 24.10.2016 i sak 093/16 foreslår hvilke planer som skal utarbeides eller revideres i løpet av inneværende kommunestyreperiode. Planstrategien fastslår at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres i inneværende kommunestyreperiode.

Kommuneplanens samfunnsdel skal legges fram for sluttbehandling i kommunestyret innen utgangen av 2018, og kommuneplanens arealdel skal sluttbehandles innen 2019.

De viktigste grunnene for at kommuneplanen er moden for revisjon er at gjeldende samfunnsdel er fra 2006 og mye har endret seg siden dette. Arealdelen er fra 2009 og er tuftet på gammel Plan- og bygningslov (1985). Hole kommune står foran store utfordringer med kommende utbygging av E16 og bane, og veksten og utviklingen dette vil medføre.

1.3 Hva er en kommuneplan?

Alle kommuner skal ifølge plan- og bygningsloven ha en kommuneplan. Den er kommunens overordnede styringsinstrument og gir rammer for kommunens planer og tiltak. Kommuneplanen skal ha et planperspektiv på 10 – 12 år, men bør også ta for seg utviklingstrekk som strekker seg utover disse årene.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet og for kommuneorganisasjonen.

Arealdelen viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Arealdelen er til forskjell fra samfunnsdelen, juridisk bindende.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. I Hole kommune er dette Handlings- og økonomiplanen.

Kommunal planlegging skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Det kan også utarbeides kommunedelplaner for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder.

2 RAMMER OG FØRINGER FOR PLANARBEIDET

Kommunen må ta hensyn til overordnede lover og forskrifter, retningslinjer og planer i sin kommuneplanlegging.

2.1 Rettslig grunnlag

Plan og bygningsloven (PBL) legger de ytre rammene for hvordan kommunen skal planlegge:

"§1-1 Lovens formål

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regional og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak av bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandlingen skal sikre at tiltak skjer i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene."

I PBL § 11-1 står det videre at kommunen skal ha en kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Loven legger føringer for hvordan planprosessen skal foregå. Den legger blant annet bestemmelser for hvilke krav som stilles til medvirkning og hvilke høringsprosesser planen skal ha. Det ikke satt noen direkte krav om hvilket innhold planen skal ha, men at «samfunnsdelen skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon». Samfunnsdelen sin handlingsdel har til hensikt å angi hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelene skal revideres årlig. Økonomiplan etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen.

2.2 Kommunal planstrategi

Følgende hovedstrategier er vedtatt for å nå målet om best mulig tjenester til innbyggerne innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer:

- Medvirkning fra brukere, medarbeidere og lokalsamfunn
- Forebygging framfor reparasjon
- Tidlig innsats
- Mestring og inkludering
- Vi-kultur og relasjoner
- Tverrfaglighet og helhet
- Fra mindre til større enheter
- Omdømmebygging – godt arbeidsmiljø og lavt sykefravær
- Overganger mellom nivåer og tjenester og overføring av informasjon

2.2.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Planstrategiarbeidet legger føringer for at det (fortsatt) skal legges vekt på satsingsområdene i gjeldende samfunnsdel, men dette bør i større grad tilpasses dagens utfordringer.

Temaer som bør belyses spesielt/komme tydelig fram:

- Konsekvenser av vedtak om å bestå som egen kommune
- Hvordan skal kommunen ruste seg for å møte forventet vekst, på kort sikt og lang sikt
- Kortsiktig (4-12 år) og langsiktig (20-50 år) utbyggingsstrategier for bolig og næring ut fra de nasjonale føringer
- Endringer i økonomiske rammebetingelser
- Stedsutvikling; hvilken rolle skal de ulike tettstedene ha i et langt perspektiv
- Viktige fagfelt som; Helse, Pleie og omsorg, forebyggende arbeid generelt, kultur og fritid og frivillighet bør komme tydeligere frem. Folkehelse innarbeides i alle fagområder og i alle planer
- Forventninger og utfordringer med ny E16 og Ringeriksbane gjennom kommunen
- Oppvekststruktur (egen plan)
- Interkommunalt og regionalt samarbeid
- Næringsutvikling
- Samhandling med lokalsamfunnet

2.2.2 Kommuneplanens arealdel - langsiktig arealstrategi 2018-2030

Det legges opp til en fullstendig revisjon av arealdelen til kommuneplanen, med unntak av planområdene som dekkes av kommunedelplanene for Vik, Sundvollen og Sollihøgda. Planstrategien legger opp til at arbeidet med disse fullføres og at disse legges inn i arealdelen.

Temaer som bør avklares i arbeide med arealdelen:

- Oppdaterte bestemmelsene til ny PBL
- Utarbeide bestemmelser som kan erstatte gamle og uhensiktsmessige reguleringsbestemmelser
- Nye utbyggingsområder iht de kortsiktige utbyggingsstrategiene (4-12 år)
- Fortetting i eksisterende boligområder
- Behov for nye næringsområder
- Åpne for spredt boligbygging i LNF-områder
- Ny bruk av tidligere (fradelte) gårdstun
- Tilrettelegging for barn og unge, og personer med nedsatt funksjonsevne
- Klima- og miljøvennlig utbygging
- Tilrettelegging for sykkel og gange, samt kollektivtransport
- Klare avgrensinger av utbyggingsområder/tettsteder
- Fastlegge klare (overordnede) blågrønne strukturer
- Allmenn tilgjengelighet til fjorden/strandområdene
- Byggegrenser mot vassdrag
- Tydeliggjøring av rekkefølgebestemmelser

2.3 Nasjonale og regionale føringer

Planarbeidet må forholde seg til en rekke føringer og retningslinjer fra nasjonale og regionale myndigheter, og de viktigste er nevnt i vedlegget. Full oversikt over hvilke føringer og retningslinjer som vil bli brukt i denne revisjonen vil bli utarbeidet innenfor hvert tema-/virksomhetsområde.

3 UTFORDRINGSBILDE I HOLE KOMMUNE

I Planstrategien ble utfordringsbildet for Hole kommune beskrevet i kapittel 7, og dette gjengis her med noen mindre endringer.

Generelle utfordringer

- Sterk vekst i alle alders- og befolkningsgrupper, og spesielt blant unge og eldre
- Ressurstilgang på de kommunale tjenesteområdene i en tid med økonomiske utfordringer
- Kommunal infrastruktur, boliger og annen bygningsmasse
- Økte krav og forventninger i lovverket og fra befolkningen
- Flyktninger og fremmedspråklige
- Rekruttering og kompetanse i de kommunale tjenestene
- Digitalisering i offentlig sektor og innføring av ulike former for velferdsteknologi
- Øke innbyggernes digitale deltagelse og kompetanse for å unngå digitale skiller i befolkningen

Folkehelse

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) gir kommunene et større ansvar i dette arbeidet enn tidligere. Formålet med loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder å utjevne sosiale helseforskjeller. Loven inneholder bestemmelse om at kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker helsetilstanden. Folkehelse skal inngå i kommunens planarbeid og forvaltning. Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte helseutfordringer.

Det er behov for å styrke folkehelsearbeidet i kommunen organisatorisk samt sikre systematisk oppfølging og implementering av tiltak. Psykisk helse er vedtatt satsningsområde i tiden fremover, og forebyggende arbeid og tidlig innsats er også en vedtatt strategi, jfr punkt. 2.2.

Bygging av E16 og Ringeriksbanen medfører folkehelseutfordringer på ulike områder som støy, forurensning og sikkerhet.

Natur og miljø

- Kommunen har i dag ingen overordnet plan for tilrettelegging for friluftslivet og skjøtsel av friluftslivsområder.
- I vannforekomstene uten tilfredsstillende vannkvalitet må det gjøres tiltak som gjør at disse tilfredsstiller kravet til god vannkvalitet innen 2021.
- Kommunens miljøutfordringer er knyttet til E16, støv, støy og annen forurensning
- Utslipp fra landbruket til vassdrag, Steinsfjordens spesielt
- Spredt bebyggelse og avløp
- Bruk av fossilt brensel – utslipp CO₂

Kultur og fritid

- Kommunen bør forankre Kulturloven og utbrodere kulturbegrepet
- Et rikt kulturliv med et mangfold av kulturelle aktiviteter gjør Hole til en attraktiv kommune hvor innbyggere kan utfolde seg. Planleggingen bør skissere ønsket retning for utviklingen og foreta noen prioriteringer av hva som er hensiktsmessig
- Alle får ikke mulighet til deltagelse og opplevelser i kulturaktiviteter. Mangelfulle tiltak for involvering og deltagelse for alle uavhengig av funksjonelle og økonomiske hindringer.

- Hole kan styrke sin stedsidentitet gjennom langsiktig kulturplanlegging som løfter kulturhistorie. Planperioden bør ha strategisk satsning på noen deler av kulturhistorien. I kommunen finnes verdifulle kulturminner og spennende kongehistorie. Vi har Krokskogen, eventyr og arven etter Jørgen Moe.
- Frivilligheten er i endring, og trenger systematisk kartlegging, annerkjennelse og tilrettelegging for å vokse ytterligere.

Helse

- Flere barn med diagnoser/spesielle behov og funksjonshemminger, og et økende antall barn med psykososiale vansker, gir økt press på tjenesteområdene – helse inkludert
- Antall fremmedkulturelle/språklige som søker helsetjenesten har økt og medfører nye typer problemstillinger samt krav til kompetanse innen språk og kultur. Dette betyr økt ressursbruk og kompetansekrav
- Dreining av tjenestene fra reparasjon til tidlig innsats og forebygging, krever nye måter å tenke og jobbe på.
- Tidlig avdekking og kartlegging av behov og muligheter betyr endret ressursbruk på systemnivå og i oppfølgingstiltak

Barnevern, sosial, flyktninger og psykisk helse

- Arbeid og aktivitet er et svært viktig forebyggende og helsefremmende tiltak
- Stigende arbeidsledighet vil gi store utfordringer. Dette gjelder både innenfor områdene sosiale tjenester, psykiatri og barnevern
- Forebyggende arbeid for barn og unge og foreldreveiledning er et spesielt viktig satsningsområde.
- Foreldre som står utenfor arbeidslivet – med psykisk helse og rusutfordringer – er en viktig målgruppe som krever spesiell oppmerksomhet
- Kartlegging av bakgrunn, utdanning og kvalifisering til arbeidsmarkedet i Norge er spesielt viktig i forhold til bosetting og integrering av flyktninger i kommunen
- Barnefamilier, skole- og utdanningstilbud samt et tilstrekkelig antall egnede boliger er viktige satsninger framover

Pleie og omsorg

- Økning i antall personer med demens
- Tjenesteområdene som gir pleie- og omsorgstjenester; PRO, TFF og psykisk helse, er preget av mange små driftsenheter. Det er behov for strukturelle tiltak, bl.a. etablering av ulike former for omsorgsboliger – for å styrke og effektivisere driften
- Kommunen har fått, og vil få nye oppgaver som tidligere har vært løst i spesialisthelsetjenesten
- Økt krav til dokumentasjon av kvalitet og pasientsikkerhet
- Aktiv satsing og etablering av velferdsteknologiske løsninger

Tiltak funksjonshemmede

- Behov for et bedre tilrettelagt avlastningstilbud for barn og unge
- Økende antall barn og unge med diagnoser i autismespekteret

Skole

- Mobbing
- Holdningsendring hos innbyggerne (deriblant foreldregruppa) i forhold til krav, forventninger

- og vilje til å ta ansvar
- Mange barn med spesielle behov. Det er flere barn med behov for særlig tilrettelegging og oppfølging
- Det er flere barn med behov for tospråklig opplæring, og kommunen mangler lærere på enkelte språk.

Barnehager

- Sikre et tilstrekkelig antall barnehageplasser for alle barn som har rett til plass
- Tilrettelegge godt for alle barn med spesielle behov og rett til spesialpedagogisk hjelp
- Sikre god kommunikasjon mellom barnehage og hjem
- Foreldresamtaler – viktig å kartlegge, dokumentere og iverksette tiltak når det er bekymringer rundt barn og barns livssituasjon. Tidlig innsats er vesentlig.

Teknisk sektor

- Behov for et oppdatert overordnet planverk basert på dagens behov og regelverk
- Stort planbehov knyttet til utbygging av E16 og Ringeriksbanen
- Investering i kommunal infrastruktur for å være i forkant av utviklingen

Næringsutvikling

- Tilrettelegge for næringsutvikling i kommunen
- Legge til rette for kulturbasert næring
- Legge til rette for økt næringsutvikling basert på landbruk
- Sikre bedre samspill i regionen for å unngå konkurranse mellom kommunene
- Etablere kommunal næringsstrategi

Vekst

- Det er stort behov for nye utbyggingsområder for boliger, og etablering av ulike former for kommunale boliger og driftsenheter
- Kommunen må ruste seg for å kunne håndtere en høy befolkningsvekst hvor størstedelen av veksten kommer etter at Ringeriksbanen og ny E16 er ferdigstilt. Oppstart anslått til 2021/2022
- En fortsatt vekst vil medføre behov for flere/større skoler og barnehager og økt press på utbygging av sosial og teknisk infrastruktur.
- Hole kommunes innbyggere innehar en høy kompetanse. Mange pendler i dag ut av kommunen. Det er behov for å sette i gang virkemidler for å skaffe flere arbeidsplasser.

Utbyggingsstrategi

- Det mangler en strategi for langsiktig utvikling (20 – 50 år), spesielt innen bolig og næringsutvikling, hvor det tas hensyn til den utviklingen som vil komme som følge av ny Ringeriksbanen og ny E16.
- Det er spesielt viktig å se på den videre utviklingen av Vik og Sundvollen, med Sundvollen som kollektivknutepunkt og Vik som kommunesenter. Føringer for dette må være Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- Det er gitt klare føringer fra nasjonalt hold på at det er lite ønskelig med spredt boligbygging, og at det legges opp til en tett utnytting rundt eksisterende tettsteder og spesielt rundt kollektivknutepunkt. Det må defineres tydelige avgrensninger for tettstedene
- Sentrumsområdene må utvikles slik at handel, service, næring og kulturtilbud kan etableres der

- I den videre utviklingen av kommunen må det legges opp til at mest mulig av trafikk/transport tas med gange, sykkel og kollektiv
- Gjennom alt planarbeidet skal det være fokus på å sikre en god stedsutvikling og gode miljøer for innbyggerne, spesielt barn og unge
- Det er behov for en regional plan for areal og transport (ATP) for å styrke Ringeriksregionen som ett felles bo og arbeidsmarked
- En sterk befolknings vekst vil kreve store investeringer i sosial og teknisk infrastruktur. Både innen vann og avløp er det behov for å se på tiltak for å øke kapasiteten på ledningsnett og renseanlegg. Det bør snarest igangsettes arbeid med ny VA-plan for hele kommunen
- Ny vei og bane gjennom kommunen vil medføre en økning av nye planer til behandling. Det må tilrettelegges for å kunne sikre en hensiktsmessig og forsvarlig håndtering av disse
- Universell utforming skal legges til grunn i alt planarbeid, både i offentlige bygg, publikumsbaserte nærings- og tjenestebygg, uteområder samt friluftsområder.
- Hole kommune sin rolle i Ringeriksregionen må tydeliggjøres i et regionalt perspektiv

Kommuneorganisasjon

- Planlegge og gjennomføre nødvendige strukturelle grep for å få en rasjonell og kostnadseffektiv organisering
- Begrensede økonomiske ressurser gir økt grad av interkommunalt samarbeid
- Generalistkompetanse VS. spisskompetanse. Kommunen vil både være avhengig av generalist- og spisskompetanse innen ulike områder i tiden framover
- Fare for negative konsekvenser for rettssikkerheten eksempelvis manglende juridisk kompetanse

Kommuneøkonomi

- Arbeidet med å tilpasse driften til varig lavere inntekter samtidig som underskudd må dekkes inn vil kreve målrettet arbeid fremover. Det er mange forhold som utfordrer økonomien.
- Kommunen har betydelig investeringsbehov fremover i forhold til å møte vekst, demografisk utvikling og en mer kostnadseffektiv drift. I de nærmeste årene er det behov for flere omsorgsboliger, ny skole til erstatning for Vik skole og Røyse skole, utvidelse av ungdomsskolen og erstatning for Vik formingsbarnehage som er utdatert og ikke tilfredsstillende dagens krav til forskrift om miljørettet helsevern.
- Fra 2017 har regjeringen varslet endringer i inntektssystem som skal stimulere til kommunesammenslåinger. Hole kommune er anslått å tape 2-3 mill. kr. på omleggingen.
- Kommunestyret har lagt til grunn en årlig befolkningsvekst på inntil 2 %. Utviklingen har i lengre tid vært høyere enn det, prognoser basert på fortsatt høy befolkningsvekst gir utfordringer for kommunen i forhold til investeringer og drift.
- Strukturelle grep med etablering av større driftsenheter vil være nødvendig for å tilpasse driften til et lavere nivå i årene som kommer.

4 VISJON

Hole kommunes visjon i kommuneplanen for 2006 – 2019:

Hole – eventyrlig fortid – eventyrlig framtid

Visjonen skal være førende for planarbeidet, og det legges derfor opp til at visjonen blir drøftet og vedtatt tidligst mulig fase av planarbeidet.

5 SAMFUNNSDELEN

5.1 Tema og utfordringer

I planstrategien er det pekt på at det i arbeidet med samfunnsdelen bør legges vekt på følgende tema:

- Konsekvenser av vedtak om å bestå som egen kommune
- Ruste seg for å møte forventet vekst
- Utbyggingsstrategier, på kort og lang sikt
- Endring i økonomiske rammebetingelser
- Stedsutvikling
- Folkehelse i alle fagområder og planer
- Helse og omsorg, og Kultur og fritid må presenteres som viktige fagfelt
- Forventninger og utfordringer med ny E16 og Ringeriksbane
- Oppvekststruktur
- Interkommunalt og regionalt samarbeid
- Digitalisering
- Næringsutvikling
- Samhandling med lokalsamfunnet

5.2 Satsningsområder i samfunnsdelen

Planstrategien legger opp til at for at det skal legges vekt på satsningsområdene i gjeldende samfunnsdel, som er: Barn- og unge og deres oppvekstmiljø, og Næringsutvikling og "Det gode liv" med basis i natur og kultur, men at de i større grad tilpasses dagens utfordringer.

I planprogrammet løftes det fram tre hovedområder/satsningsområder hvor kommunen har de største mulighetene og utfordringene. Disse områdene er beskrevet videre her.

5.2.1 Natur og miljø

I samfunnsdelen skal det legges opp til at det skal utarbeides en overordnet plan for friluftsliv og skjøtsel av friluftsområder. I tillegg skal det presenteres plan og tiltak til hvordan vannforekomster uten tilfredsstillende vannkvalitet skal tilfredsstillende kravet til god vannkvalitet innen 2021.

Ellers er kommunens miljøutfordringer knyttet til støy og støv fra E16, utslipp fra landbruket til vassdrag (Steinsfjorden spesielt), og de avløpsløsningene som finnes for spredt bebyggelse. Alt dette er viktig temaer som skal utredes i kommuneplanens samfunnsdel, og det skal jobbes med tiltak til å forminske de ulike typene forurensning.

Det skal også presenteres en ny hovedplan for vann og avløp som skal vise kommunens prioritering og aktivitet innenfor VA-sektoren innenfor planperioden.

5.2.2 Folkehelse og livsløp

Kommunens arbeid med å framskaffe oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer, jf. § 5 i Folkehelseloven, legger grunnlaget for innsyn i folkehelsesituasjonen og utgangspunkt for utvikling av relevante tiltak gjennom kommuneplanarbeidet. Folkehelsearbeidet er tverrfaglig og tverrpolitisk, såkalt «sektorovergripende». Det er derfor viktig at aktører innen helse, legetjenesten, skole, barnehage og andre faggrupper deltar aktivt i planprosessen. Det er viktig å påpeke at folkehelse er et felles anliggende, og at Hole ønsker å være en kommune som tenker helse i alle tiltak og på alle nivåer.

I forhold til lovens intensjon er det behov for å styrke folkehelsearbeidet i kommunen organisatorisk. I tillegg er det viktig å sikre systematisk oppfølging og implementering av tiltak slik at folkehelse blir ivaretatt helhetlig; både i planarbeidet, i tiltak og i forvaltning.

Psykisk helse er en vedtatt folkehelsestrategi og et utfordringsområde fremover. Både når det gjelder barn, ungdom og voksne er det et økende behov innenfor dette området.

Andelen barn som bor i husholdninger med lav inntekt er lavere i Hole enn i landet som helhet, og det samme er andelen barn som bor med enslig forsørger. Men inntektsgapet mellom de som har høy inntekt og de som har lav inntekt er større enn på landsbasis. I kommuneplanens samfunnsdel skal det derfor utredes og planlegges hvordan man legger til rette for at barn og unge i kommunen får de samme mulighetene på fritiden, f.eks. gjennom samarbeid med og støtte til Frivillighetssentralen og frivillige organisasjoner som Røde Kors o.l.

Skolebehovet er utredet med utgangspunkt i økning av elevmassen og vurdering av eksisterende skolebygg. Utredningen har også vurdert behov for endringer i skolekretsene opp imot behovet for en ny skole med plass til flere elever, og som også kan tilpasses opplæring til barn med spesielle behov.

Dagens ungdomsskole skal utvides, og i takt med utbygging kan det samme gjøres med Sundvollen oppvekstsenter.

Gjennom kommunedelplan for Vik er skoletomt for ny storskole som erstatning for Vik skole og Røyse skole et tema. Dette må følges opp i kommuneplanens samfunnsdel, med klare føringer.

Behovet for flere barnehageplasser og gode nok barnehagebygg må utredes videre. I forbindelse med at det stadig er en økning av antall barn, og også flere barn med spesielle behov, er det viktig å sikre tilstrekkelig antall barnehageplasser. Det er også viktig med tiltak og strukturelle grep for å ivareta arbeidet med et likeverdig tilbud til barna og sikring av tidlig innsats.

Kommunen får økning i antall eldre og personer med demens. Omsorgstjenesten må ruste seg for denne utviklingen, og rigge tjenestene slik at man kan håndtere veksten.

Det har også vært en økning i gruppen av funksjonshemmede de siste årene, spesielt blant barn og unge med diagnoser innen autismespekteret. Dette krever utvikling av nye boformer og tjenester, ikke minst behov for avlastning. For de unge voksne er det særlig bolig- og aktivitetsbehovet som er økende, da flere står i fare for å falle utenfor etablerte tilbud og ordninger.

Det er også et generelt økende behov for tjenester innen psykisk helse og rus. Disse brukergruppene krever spesialisert kompetanse. Nye lover, krav og forventninger gir også utfordringer for kommunens tjenesteyting, blant annet fordi kommunen får ansvar for pasientgrupper med større og mer sammensatte behov enn tidligere. Det er behov for økt tverrfaglig innsats for å kunne iverksette gode tiltak, og for å kunne gjennomføre de riktige prioriteringene. Det skal utarbeides egne tiltaksplaner for de ulike områdene, og kommuneplanens samfunnsdel skal bidra til å peke ut prioriteringer og strategier.

Generelt for disse nevnte områdene er at det skal utvikles og etableres arenaer og treffpunkter slik at det tverrfaglige samarbeidet både opprettholdes og videreutvikles framover.

5.2.3 Vekst og utbygging

Hole kommune har i mange år hatt en stor befolkningsvekst. De siste årene har den vært lav på grunn av mangel på nye utbyggingsområder. I kommende planperiode må kommunen ha fokus på økt fortetting og på å legge til rette for nye utbyggingsområder. Med planer for ny E16 og Ringeriksbane med stasjon på Sundvollen må kommunen ruste seg for å kunne håndtere en kraftig vekst de kommende årene. Den største veksten vil trolig komme når ny E16 og Ringeriksbanen står

ferdig. Kommunen må forvente en annen befolknings sammensetning enn hva gjeldende befolkningsframskrivninger viser. Det må derfor utarbeides befolkningsprognoser basert på eksisterende og forventet arealstrategi, og strategier for framtidig utbyggingsmønster.

En utfordring med videre utvikling i Hole er at Vik, Sundvollen, Sollihøgda og Helgelandsmoen er omgitt av høyverdige landbruksarealer og verneområder. Man må derfor tenke høyere utnyttning av dagens arealer og av de nye arealene som tas i bruk.

Rikspolitiske retningslinjer om transport og arealplanlegging legger opp til at utvikling skal skje nær (eksisterende) tettsteder, og med nærhet til kollektiv- og transportknutepunkter.

Ny E16 og Ringeriksbane vil medføre store endringer av lokalsamfunnet. Spesielt gjelder dette lokalisering av nye knutepunkt, kryss/avkjørsler til E16, stoppested for tog og endring av utbyggingsmønsteret. Det må og forventes økt press på arealene rundt knutepunktene.

En sterk vekst fordrer en styrking av sosial og teknisk infrastruktur.

6 AREALDELEN

En viktig del av en kommuneplan er å fastsette rammene for hvordan den langsiktige forvaltningen av kommunens arealer og naturressurser skal skje. Kommuneplanen fastsetter bruk og vern av arealer i den angitte planperioden. De ulike arealformålene angir muligheter og begrensninger for utbygging til ulike formål, samtidig som kommuneplanen angir en rekke hensynsområder. Til arealformålene og hensynssonene skal det utarbeides planbestemmelser og retningslinjer, og utarbeidelsen av arealdelen legges opp i henhold til veileder T-1491.

6.1 Tema og utfordringer

Ut fra utfordringsbildet i Hole peker planstrategien på at samfunnsdelen bør belyse følgende tema:

- Oppdatere bestemmelsene til ny PBL
- Nye utbyggingsområder iht kortsiktig utbyggingsstrategi
- Fortetting i eksisterende boligområder
- Behov for nye næringsområder
- Åpne for spredt boligbygging i LNF-områder, og ny bruk av tidligere gårdstun
- Tilrettelegging for barn og unge, personer med nedsatt funksjonsevne og demens
- Klima- og miljøvennlig utbygging
- Tilrettelegging for sykkel og gange, samt kollektivtransport
- Klare avgrensninger av utbyggingsområder/tettsteder
- Fastlegge klare (overordnede) blågrønne strukturer
- Allmenn tilgjengelighet til fjorden/strandområdene
- Byggegrenser mot vassdrag

6.2 Satsingsområder i kommuneplanens arealdel

Kommunedelplan for Sollihøgda, vedtatt 03.04.2017, legges inn i kommuneplanens arealdel. Igangsatt arbeid med kommunedelplaner for Sundvollen og Vik koordineres med arealdelens planarbeidet, og innarbeides i kommuneplanen.

Boligarealer

Kommunen har stort behov for nye boligarealer. Gjennom kommunedelplanene for Vik, og spesielt Sundvollen, legges det opp til en fortetting og høy utnyttelse i eksisterende sentrum. Gjennom kommuneplan må det ses på videre utbyggingsretninger, strategier og grep som bygger opp under tettstedene.

Gjeldende kommuneplan har lagt til rette for utbygging, men det er fortsatt arealreserver som ikke har blitt bygget ut. Fortetting i sentrale områder, og i tilknytning til skoler/barnehager og kollektiv- og samferdselsknutepunkter, videreføres som hovedstrategi for boligetablering. Strategiene med forbud mot spredt boligbygging i LNF-områder videreføres. Det tas således sikte på å lage planbestemmelser med hensikt å forenkle saksbehandling og gi et noe større mulighetsrom for tiltak på fradelte gårdstun som i dag ikke er egne driftsenheter.

Næringsarealer

Med den forventede befolkningsveksten kommunen ser for seg, som følge av Ringeriksbanen og ny E16, må det gjennom kommuneplanen legges til rette for etablering av nye næringsarealer og styrking av de eksisterende.

Service- og kontornæringer bør legges til senterområdene med vekt på knutepunktsnære arbeidsplasser ved Sundvollen stasjon. Det legges også opp til videreføring av virksomhetene Sundvolden Hotel og Sundvollen Næringspark.

En tilrettelegging for en videre utvikling og styrking av næringsområdet på Helgelandsmoen for lager- og industrivirksomhet må vurderes, samt videreføring av den klyngevirksomheten som eksisterer der i dag. Det er avgjørende at det tilrettelegges for god tilgang til ny E16.

Arealer til utvikling av offentlig infrastruktur og tjenesteproduksjon
Økende befolkning utløser behov for utvidelse av eksisterende tjenestetilbud og behov for nye tjenestetilbud. Dette vil utløse behov for nye utbyggingsarealer. Arealreserver til slike formål er det begrenset tilgang til gjennom dagens kommuneplan, kombinert med at den omtrentlig planlagte traseen for ny vei og bane båndlegger noen av de aktuelle tomtene. Ved denne rulleringen må det avsettes tilstrekkelige arealer for å dekke det offentliges behov i planperioden – dette gjelder både barnehage, skole, sykehjem, omsorgsboliger, tekniske anlegg o.l.

Klimatilpasning

Klima i endring gir nye utfordringer. Hendelser som bl.a. flom, skred og vind, kombinert med gjeldende prognose for klimautviklingen viser behovet for at Hole kommune må etablere strategier og rutiner for å tilpasse seg de endrede klimaforholdene. Klimatilpasning vil derfor bli et tema som det skal fokuseres sterkt på i kommuneplanens arealdel og tilhørende bestemmelser. Det bør utarbeides en fagrapport som beskriver temaet, som tar hensyn til de nye retningslinjene for ras fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Vannmiljøforvaltning

Buskerud fylkeskommune er vannregionmyndighet for Hole, og arbeidet med vannmiljøforvaltningen legges opp etter en egen vannforskrift. Hole kommune har deltatt i arbeidet for de vannområdene vi har en del av, og har utarbeidet tiltaksanalyser for å oppnå de forskriftsfestede kravene til vannmiljøtilstand innen 2021. Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken fra 2015 vil forplikte alle myndigheter innenfor sine forvaltningsområder. For kommunen vil dette i hovedsak innebære et ansvar for gjennomføring av tiltak innenfor vann- og avløpssektoren og

landbruksforvaltningen, i tillegg til å skulle videreføre koordineringsfunksjon i de definerte vannområdene. Med de sterke føringene som finnes i vannforskriften legges det opp at vannmiljø må tas inn som en viktig faktor i kommunens planverk.

Ny E16 og Ringeriksbane

Staten har igangsatt planlegging av Ringeriksbanen og ny E16 gjennom kommunen, med togstasjon på Sundvollen og to kryss på ny E16, ved Elstangen og Helgelandsmoen.

Etter dagens planlagte framdrift skal den statlige planen vedtas desember 2018.

Den statlige planen kommer til å bli lagt inn som føring i den kommende kommuneplan, og kommuneplanen skal da bygge opp under statens investeringer ved planlegging av vei og bane.

Folkehelse

For at folkehelse skal innarbeides i kommuneplanens arealdel, og for at intensjonen fra samfunnsdelen skal videreføres, må det i stor grad legges til rette for godt tilrettelagte grønne strukturer, og for et velfungerende og sammenhengende nett for gående og syklende. Sykkel og gange skal gis prioritet i tettstedene/sentrumsområdene. I tillegg skal det i arealdelen innarbeides allmenn tilgjengelighet til fjorden og strandområdene.

7 KONSEKVENsutREDNINGER

7.1 Metode

Konsekvensutredningen skal utføres etter bestemmelser i plan- og bygningsloven og Forskrift om konsekvensutredninger, samt veiledere fra Miljødepartementet. Alle områder som tas inn i planen og der det gjøres en endring i arealbruken, eller ønsket arealbruksendringer i områder som tidligere er regulert, skal konsekvensutredes. Dette er et krav i henhold til plan- og bygningsloven og skal sikre at allmenheten får informasjon om konsekvensene for miljø og samfunn av et utbyggingstiltak. KU-forskriften forutsetter at planprogrammet, så langt som mulig, skal avklare hvilke forhold som vil bli utredet og belyst i planforslag med konsekvensutredning.

I beskrivelse av dagens situasjon skal det for hvert utredningstema redegjøres for de planer, mål og retningslinjer som gjelder generelt eller for planområdet spesielt. Det skal også redegjøres for foreliggende planforutsetninger, datagrunnlag og for de metoder som er benyttet i arbeidet.

7.2 Utredningstema

I det etterfølgende er det gitt en oversikt over problemstillinger som antas som aktuelle å belyse i konsekvensutredningen. Behov for konsekvensutredning av andre tema vurderes gjennom planarbeidet.

Ut fra innspillets art kan følgende tema inngå i konsekvensutredningen:

(Alle innspill som skal konsekvensutredes sjekkes i forhold til lista)

1. Forholdet til nasjonale og regionale føringer
2. Forholdet til kommunens mål, strategier og planer, herunder blant annet:
  - a. Gjeldende planstrategi og kommuneplan
  - b. Prioriterte områder for utvikling
3. Landbruk, herunder jordvern
4. Folkehelse
5. Risiko- og sårbarhet (flom, skred, radon, ulykker, forurensning, stråling m.m.)
6. Grønnstruktur, idrett og friluftsliv
7. Naturmangfold
8. Kulturvern
9. Landskap
10. Vann og vassdrag
11. Forurensning (luft, vann og jord)
12. Klima (energi og transport)
13. Bomiljø/kvalitet
14. Barn og unge
15. Universell utforming
16. Trafikksikkerhet
17. Samfunnsnytte (herunder næringsliv og sysselsetting)
18. Økonomiske konsekvenser for kommunen, i forhold til:
  - a. Teknisk infrastruktur (eks. vei, vann og avløp)
  - b. Sosial infrastruktur (eks. skole, barnehage, fritidstilbud)
19. Alternativer (eks alternative arealformål, alternativ lokalisering, bygge ut deler av arealet, endre utnyttelsesgrad)

8 PLANPROSESS OG ORGANISERING

Kommuneplanarbeidet er lagt opp i 3 faser: Fase 1 er planprogram, fase 2 er samfunnsdelen og fase 3 er arealdelen. For at hele prosessen skal bli gjennomført innenfor rimelig tid, med politisk og allmenn medvirkning, vil fasene overlape hverandre. Hole kommune ønsker at planprogrammet skal utløse en politisk debatt, og skape et lokalt engasjement på et tidlig stadium i planarbeidet. Forslag til planprogram behandles derfor først i de politiske fora. Etter at politikerne har behandlet planprogrammet sendes det ut på høring sammen med varsel om oppstart av kommuneplanarbeidet, slik at også innbyggere og andre som har saklig interesse i Holes utvikling kan få komme med sine synspunkter. Etter høringen skal det endelige planprogrammet vedtas av kommunestyret. Når planprogrammet er vedtatt vil dette bli lagt til grunn for det videre arbeidet med kommuneplanen.

8.1 Politisk organisering

Formannskapet er politisk styringsgruppe, og legger utkast til planprogram, og forslag til samfunnsdel og arealdel ut til offentlig høring.

Kommunestyret er i henhold til plan- og bygningsloven det besluttede organ, og vedtar først planprogram og deretter kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Hovedutvalg for Helse og sosial, undervisning, kultur og teknisk, samt eldrerådet, ungdommens kommunestyre/ungdomsrådet og råd for funksjonshemmede vil få plandokumentene til drøfting med invitasjon til å gi innspill til formannskapet for hver sine områder.

8.2 Administrativ organisering

Rådmannens ledergruppe er administrativ styringsgruppe. Styringsgruppa skal sikre framdrift og har ansvaret for sentrale og overordnede beslutninger i prosessen.

Strategisk ledergruppe er referansegruppe i planprosessen.

9 MEDVIRKNING OG INFORMASJON

Åpne planprosesser med gode medvirkningsmuligheter er lovpålagt (PBL § 5-1), og også ønskelig, ikke minst for å kunne skape felles forståelse av de utfordringene som det planlegges for. God medvirkning sikrer at mange får eierskap til planene og at ulike interesser blir hørt. Dette er viktig for å kunne realisere planer som involverer kommunens innbyggere, utbyggere, næringsliv og frivillige.

Planmyndigheten skal gjennom hele planarbeidet sørge for en åpen, bred og tilgjengelig medvirkningsprosess. Iht. PBL § 5.1 har kommunen et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

Tiltak for informasjon og medvirkning i planarbeidet vil blant annet være:

- Oppdatert informasjon på kommunens nettside
- Annonsering i Ringerikes blad
- Bruk av kommunens Facebook-side
- Direkte kontakt med næringsliv og grunneiere
- Åpne kontordager i høringsperioder
- Egne møter med aktuelle aktører, lag og organisasjoner

For øvrig vil kommunens råd for eldre, råd for funksjonshemmede samt ungdomsrådet være naturlige høringsparter i planprosessen.

Barnekonvensjonen fastslår at barn har rett til å si sin mening og bli hørt, samt å få og gi informasjon. Kommunen skal iht. plan- og bygningsloven organisere planprosessen slik at synspunkter som gjelder barn som berørt part kommer fram og at ulike grupper barn og unge selv gis anledning til å delta. Det skal gjennomføres et opplegg for medvirkning i skolene, både barne- og ungdomstrinn. Formålet vil være både informasjon, læring og medvirkning. Dette kan forankres i læreplanen. Gjennomføringen av selve opplegget kan f.eks. skje i løpet av en halv dag, og bestå i skjemaer som fylles ut, kreative oppgaver, ønsker/ideer for eget nærmiljø, tegning, samtale, gruppeoppgaver m.m. Kommunen har også en egen barnerepresentant som skal ivareta barn- og unges interesser i planprosesser.

10 INNSPILL TIL AREALDELEN

10.1 Krav til dokumentasjon fra forslagsstillere

Konsekvensene som følge av endra arealbruk til utbyggingsformål skal utredes. Dette arbeidet gjøres av kommunen. For å tilrettelegge for dette arbeidet må alle utbyggingsforslag inneholde et minimum av dokumentasjon fra forslagsstiller i form av et innspillskjema. Dersom innspill er mangelfulle og ikke oppfyller de krav som stilles, returneres forslaget, med informasjon om hva som mangler. Konkrete forslag til ny arealbruk skal leveres med informasjon i skjemaet på neste side.

Skjemaet kan og lastes ned på kommunens nettsider, og kartutsnitt over aktuelt område kan man søke opp og finne i kommunens kartløsning.

Skjema for innspill til kommuneplanen i Hole kommune			
Gårds- og bruksnummer			Kryss av
Adresse		Vedlagt kart 1:1000	
Stedsnavn		Vedlagt kart 1:5000	

Forslagsstiller	
Eierforhold	
Angi type arealer som blir berørt av forslaget	
Angi ønsket arealbruk, samt beskrive og begrunne forslaget	
Angi når tiltaket påregnes gjennomført	

Planstatus for arealet		Landbruksforhold	
	Kryss av	Plannavn/plannr.	Kryss av
Kommuneplan			Skog
Kommunedelplan			Jord
Reguleringsplan			
Infrastruktur			
	Kryss av	Mer info	
Avløp			
Vann			
Veg (privat/offentlig)			
Gang/sykkelveg			

	Beskriv hvordan tiltaket påvirker de ulike faktorene
Naturmangfoldet	
Friluftsliv	
Vann og vassdrag	
Energi	
Økologi	
Grunnforhold	

Kontaktinfo forslagsstiller	
Telefonnummer	
Mailadresse	

10.2 Behandling av innspill til arealdelen

Innspill til arealdelen behandles på følgende måte:

1. Grovsiling

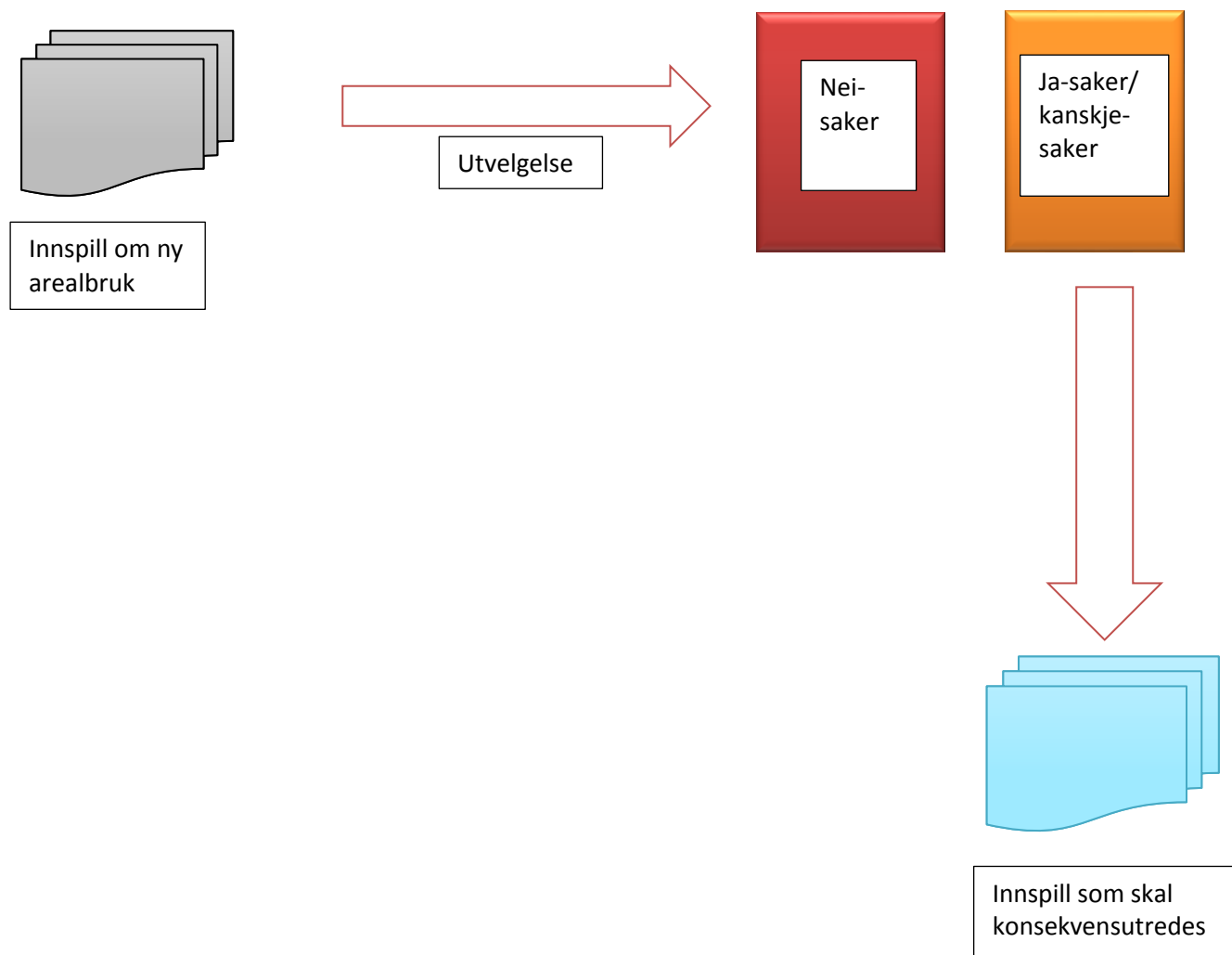
Innspill til arealdelen vil først vurderes/siles på et grovt nivå, etter fastsatte kriterier. Vurdering og vektning av kriteriene vil avhenge av type innspill, f.eks. om det er nærings- eller boligformål. Opplegg for grovsiling og selve grovsilingen vil legges fram som en politisk sak. Innspillene vil blant annet vurderes opp mot arealpolitikk fastsatt i nasjonale, regionale og kommunale føringer. Det åpnes ikke for nye innspill ved offentlig ettersyn av planforslaget.

2. Konsekvensutredning

Innspill som gjenstår etter grovsilingen vil finsiles/konsekvensutredes etter temaene i kapittel 7.2. ROS-analyse av innspillene inngår i KU.

3. Forslag til ny arealplan

Gangen i behandling av innspill vist i flytskjema:

11 FRAMDRIFTSPLAN

Plan- og bygningsloven legger opp kommuneplanprosessen slik:

11.1 Framdriftsplan samfunnsdelen og arealdelen

Framdrift i 2018 og 2019 vil måtte avstemmes mot politisk møteplan.

Kommuneplan - Planprogram	
Mai 2017	Formannskapet legger planprogrammet ut på høring
Juni – august 2017	Høringsperiode
September/oktober 2017	Merknadsbehandling
Januar/februar 2018	Vedtak planprogram
Kommuneplanen - samfunnsdel	
Januar – mars 2018	Utarbeidelse av plandokumentet
Mars – april 2018	Medvirkning råd og grupper
April/mai 2018	Drøfting med regionale myndigheter
Juni 2018	Behandling for utlegging til offentlig ettersyn/høring
August – september 2018	Høringsperiode/medvirkning
Oktober – november 2018	Merknadsbehandling /behandling av samfunnsdelen
Desember 2018	Vedtak av samfunnsdelen
Kommuneplan - arealdel	
Februar – mars 2018	Adm. og pol drøftinger tema
Mars 2018	Vedtak oppstart – arealdelen
Mars – april 2018 (4 uker)	Innspill
Mars – april 2018	Medvirkning
April – juni 2018	Adm. og pol. bearbeiding av innspill ("siling") og utforming av plan
August – oktober 2018	Medvirkning råd og grupper
Oktober 2018	Drøfting med regionale myndigheter
November – desember 2018	Forslag til arealdel legges ut på høring
Januar – mars 2019	Høringsperiode
Januar – mars 2019	Medvirkning
Mars – juni 2019	Merknadsbehandling
August 2019	Politisk behandling
August 2019	Vedtak av arealdelen

Vedlegg

Nasjonale føringer

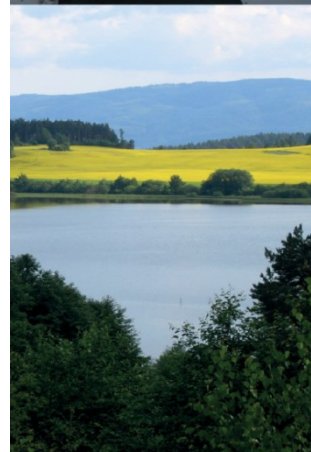
- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#)
- [Nasjonal transportplan 2018-2029](#)
- [Temaveileder: Samfunnssikkerhet og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)
- [Veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging - T-1442/2012](#)
- [Veileder T-1492 - Kommuneplanprosessen 4](#)
- [Veileder T-1491 – Kommuneplanens arealdel](#)
- [Veileder T-1493 – Konsekvensutredning – Kommuneplanens arealdel](#)
- [Stortingsprop. 123 S \(2015–2016\) Kommuneproposisjonen 2017](#)
- [Veileder - Nasjonale jernbaneinteresser i arealplanleggingen etter PBL](#)
- [Retningslinjer vedr. flom og skred i arealplanleggingen](#)
- [Den europeiske landskapskonvensjonen](#)

Statlige planretningslinjer for følgende tema:

- [Samordnet bolig, areal- og transportplanlegging](#)
- [Klima- og energiplanlegging i kommunene](#)
- [Barn og unges interesser i planleggingen](#)

Regionale føringer

- [Regional planstrategi for Buskerud 2017-2020](#)
- [Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping](#)
- [Areal- og transportplan for Buskerudbyen 2013-2023](#)
- [Planprogram Regional plan for areal- og transport](#)
- [Fylkesvegstrategi 2014-2023](#)
- [Regional plan for kunnskapssamfunnet](#)
- [Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021](#)
- [Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017-2027](#)
- [Kunst- og kulturstrategi for Buskerud 2015-2018](#)
- [Fylkesdelplan for handel service og senterstruktur i Buskerud](#)
- [Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrenser langs riksvegnettet i Buskerud Del I \(?\)](#)
- [Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrenser langs riksvegnettet i Buskerud Del II \(?\)](#)
- [FoU- og Innovasjonsstrategi i Buskerud 2010-2015](#)
- [Strategi på landbruks- og matområdet i Buskerud 2013-2016](#)
- [Strategi for idrett og friluftsliv i Buskerud](#)
- [Regional plan for universell utforming](#)

HOLE kommune

Areal- og byggesaker

Tlf 32 16 11 00

postmottak@hole.kommune.no

Post- /besøksadresse:

Hole herredshus, Viksveien 30, 3530 Røyse

Ekspedisjonstid:

Alle hverdager kl. 09.00 - 15.00

www.hole.kommune.no

Følg oss på

og

